

VI Київська відкрита олімпіада з лінгвістики

16—17 березня 2019 р.

Розв'язки задач особистого туру

Дієслова (молодші класи)

Слова першої групи позначають разову цілеспрямовану дію, а слова другої групи — відповідну багаторазову дію. У таблиці відповіді до завдання 2 виділено кольором:

Група 1	Група 2
бігти	бігати
везти	возити
вести	водити
гнати	ганяти
іти	ходити
їхати	їздити
летіти	літати
лізти	лазити
нести	носити
пливти	плавати
повзти	повзати

Огам (молодші та старші класи)

Завдання 1:

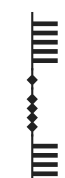
1 Lára Лара

2 síocháin мир

3 Pádraig Патрик

4 grá go deo любов
назавжди

5 bráithre брати

6 Seán Шон

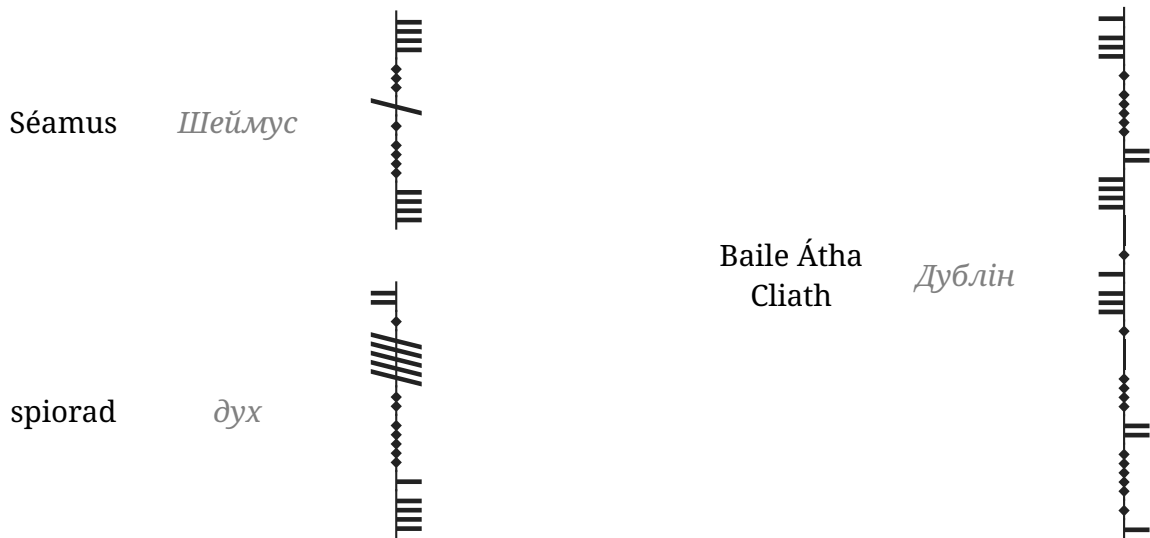
7 Ádam Адам

Завдання 2:

8 an Ucrain Україна

9 ogham огам

Завдання 3:

Завдання 4. У письмі огам є 4 групи по 5 символів у кожній (з кількістю крапок або рисок від 1 до 5), тобто загалом 20 символів:

Група 1	Група 2	Група 3	Група 4
† a	┌ h	┐ p/b	┘ m
‡ o	▬ d	▮ l	▯ g
‡ u	▮ t	▯ не дано	▯ не дано
‡ e	▯ c	▯ s	▯ не дано
‡ i	▯ не дано	▯ n	▯ r

Усі голосні належать до однієї групи. Межа слів в огамі передається невеликим вертикальним відступом.

Напрямок письма — знизу вгору. Додаткові знаки над літерами латиниці у писемності огам не передаються.

Зіало (молодші та старші класи)

Утворення форми 2 з форми 1:

- 1) Префікс **ne-** з'являється в усіх іменників, які не є частинами тіла.
- 2) Першим звуком основи є **w**, якщо перший голосний форми 1 — задній (*u, o, ə*), а інакше (*a, e, ε, i*):
 - першим звуком є **v**, якщо початковий приголосний форми 1 — *p*;
 - першим звуком є **y**, якщо початковий приголосний форми 1 — *g* або *k*.
- 3) Решта основи першої форми.
- 4) Фінальний **y**.

Відповіді виділено кольором:

Форма 1	Форма 2	Переклад
gaala	neyaalay	бур'ян
goli	woliy	вухо
pekasi	nevekasiy	мотика (інструмент)
guyε	newuyεy	сейба (дерево)
pele	neveley	дорога
kaali	neyaaliy	змія
pɔlɔ	newɔlɔy	глина
pivi	neviviy	дикобраз (тварина)
guba	wubay	голова
kεzε	neyεzεy	зерно
kɔma	wɔmay	задня частина плечей
gesa	neyesay	мотузка

Споріднені мови (старші класи)

Мовою, слова якої найменш схожі на все інше, є каритіана — це мова І. Також виділяються дві пари мов, не схожі на решту: акунтсу і тупарі та сінта-ларга і суруйська. Це мають бути мови А, В, G, Н у деякому порядку. За відповідністю між глухими та дзвінкими приголосними у відповідних словах, а також за наявністю особливостей вимови (яка позначається надрядковими символами) робимо висновок, що сінта-ларга та суруйська — це G і Н відповідно (переклад слова *місяць* саме цими мовами має таку саму відповідність глухого та дзвінкого, а також містить надрядкові позначення). Імовірно, мова В — тупарі: маємо слово *ера*, що є схожим (і, можливо, складовим) у *коера*. Тоді мова А — акунтсу.

З решти чотирьох мов — апіаки, мбії, чиріпи і шети — найменш схожою на інші є апіака. Отже, це F. Серед трьох мов, що залишилися, пару, що відповідає С і D, можна виділити, помітивши відповідність *ts* — *x* (яка наявна у перекладах слів *місяць* та *око*) у чиріпі та мбії відповідно. Остання мова, шета, відповідає тоді літері E.

Таким чином, маємо відповідь:

Акунтсу	Апіака	Каритіана	Мбія	Сінта-ларга	Суруйська	Тупарі	Чиріпа	Шета
A	F	I	D	G	H	B	C	E

Дієслова (старші класи)

Якщо до дієслова А у лівому стовпці приписати інше дієслово Б (недоконаного виду), утворивши при цьому складений дієслівний вираз, то дієслово Б у цьому виразі стосуватиметься мовця — тобто тієї ж людини, що й дієслово А: *обіцяти плавати* — обіцяти, що сам будеш плавати, *ненавидіти плавати* — ненавидіти самому плавати і т. д. Натомість якщо до дієслова А у правому стовпці приписати дієслово Б, то дієслово Б стосуватиметься іншої особи, ніж А: *забороняти плавати* — забороняти плавати комусь іншому, *заважати плавати* — заважати комусь плавати і т. д.

Завдання 1:

соромитися	відпустити
намагатися	зобов'язувати
любити	рекомендувати
звикнути	дати
готуватися	сказати

Завдання 2. До жодної групи не належить, наприклад, слово *підтримувати*, адже з ним (як і з багатьма іншими дієсловами) неможливо утворити складений дієслівний вираз.

Бурушаскі (молодші класи)

Словник:

Іменники: чоловіки		
Значення	Однина	Множина
шаман	biṭan	biṭayo
хлопець	hiles	hilešo
король	tham	thamišo

Іменники: жінки		
Значення	Однина	Множина
дівчина	dasin	dasiwanc
жінка	gus	gušṭanc
королева	yeniš	yenišanc

Іменники: тварини		
Значення	Однина	Множина
баран	belis	belišo
сорока	yaşer	yaşerišo
жаба	yurqun	yurquyo
метелик	hoolalas	hoolalašo
віслюк	jakun	jakuyo
оса	şıqar	şıqarišo

Дієслова (основи)	
-yark-	зловити
-wal-	впасти
-war-	втомитись
-yaran-	обманути
-yeec-	побачити

Творення форми множини іменника:

- Для іменників, що називають жінок, остання приголосна нерегулярно змінюється (умова задачі містить обидві форми кожного такого іменника), а після неї додається **-anc**.
- Для всіх інших іменників:
 - якщо остання приголосна **-n**, вона змінюється на **-yo**;
 - якщо остання приголосна **-s**, вона змінюється на **-šo**;
 - інакше остання приголосна залишається, а після неї додається **-išo**.

Будова речення: підмет — додаток (якщо є) — присудок. До підметів речень, присудок яких є перехідним дієсловом (тобто таких, у яких є додатки), додається закінчення **-e**. Якщо основа підмета закінчувалася при цьому на **-o**, воно перетворюється на **-u** (тобто підмет набуває закінчення **-ue**).

Префікс кожного дієслова залежить від додатка, а суфікс — від підмета. Якщо в реченні немає додатка, то і префікс, і суфікс залежать від підмета.

Дієслівні префікси		
Додаток/підмет	Однина	Множина
чоловіки і тварини	i-	u-
жінки	mu-	

Дієслівні суфікси		
Підмет	Однина	Множина
чоловіки і тварини	-i	-an
жінки	-o	

Завдання 1:

11	tham iwali.	Король впаде.
12	biṭayo uwaran.	Шамани втомляться.
13	guse yurquyo uyarko.	Жінка зловить жаб.
14	belise dasin muyeeci.	Баран побачить дівчину.

Завдання 2:

15	Віслюк втомиться.	jakun iwari.
16	Хлопці впадуть.	hilešo uwalan.
17	Король обмане жінку.	thame gus muyarani.
18	Метелик побачить шаманів.	hoolalase biṭayo uyeeci.
19	Хлопці зловлять ос.	hilešue šiṭarišo uyarkan.
20	Дівчина обмане шамана.	dasine biṭan iyarano.

Бурушаскі (старші класи)

Словник іменників та дієслів:

Іменники: чоловіки		
Значення	Однина	Множина
шаман	biṭan	biṭayo
хлопець	hiles	hilešo
бог	qhudaa	qhudaamuc
друг	šugulo	šugulomuc
король	tham	thamišo

Іменники: жінки		
Значення	Однина	Множина
дівчина	dasin	dasiwanc
жінка	gus	gušiqanc
королева	yeniš	yenišanc
подруга	šuguli	šugulimuc

Іменники: тварини		
Значення	Однина	Множина
баран	belis	belišo
сорока	yaşep	yaşepišo
жаба	yurqun	yurquyo
метелик	hoolalas	hoolalašo
віслик	jakun	jakuyo
оса	şıqar	şıqarišo
павук	talabuudo	talabuudomuc

Дієслова (основи)	
-yark-	зловити
-yurc-	потонути
-sark-	впустити
-wal-	впасти
-war-	втомитись
-yaran-	обманути
-yeec-	побачити

Творення форми множини іменника:

- Якщо форма однини закінчується на голосний, у кінці додається **-muc**.
- Інакше:
 - для іменників, що називають жінок, остання приголосна нерегулярно змінюється (умова задачі містить обидві форми кожного такого іменника), а після неї додається **-anc**;
 - інакше:
 - якщо остання приголосна **-n**, вона змінюється на **-yo**;
 - якщо остання приголосна **-s**, вона змінюється на **-šo**;
 - інакше остання приголосна залишається, а після неї додається **-išo**.

Займенники (форми **guse**, **ine** та **amis** відновлюються з інших):

	цей	ці	той	ті	який	які
люди	khine	khue	ine	ue	amin	—
тварини	guse	guce	ise	ice	amis	amic

Будова речення: підмет — додаток (якщо є) — присудок. Займенники (*цей, той, який*) ставляться перед іменником, до якого відносяться. У питальних реченнях порядок слів не змінюється.

До підметів речень, присудок яких є перехідним дієсловом (тобто таких, у яких є додатки), додається закінчення **-е**. Якщо основа підмета закінчувалася при цьому на **-о**, воно перетворюється на **-у** (тобто підмет набуває закінчення **-уе**).

Префікс кожного дієслова залежить від додатка, а суфікс — від підмета. Якщо в реченні немає додатка, то і префікс, і суфікс залежать від підмета.

Дієслівні префікси		
Додаток/підмет	Однина	Множина
чоловіки і тварини	i-	u-
жінки	tu-	

Дієслівні суфікси		
Підмет	Однина	Множина
чоловіки і тварини	-i	-an
жінки	-o	

Завдання 1:

13	guse belis iwali.	Цей баран впаде.
14	qhudaamuce tham iyaranan.	Боги обмануть короля.
15	talabuudue khine gus muyeeci.	Павук побачить цю жінку.
16	amin guse yurquyo uyarko?	Яка жінка зловить жаб?

Завдання 2:

17	Ті шамани потонуть.	ue biṭayo uyurcan.
18	Яких сорок зловлять жінки?	gušınance amic yaşepišo uyarkan?
19	Королі побачать цих метеликів.	thamišue guce hoolalašo uyeecan.
20	Який друг впустиє хлопців?	amin šugulue hilešo usarki?
21	Той хлопець обмане подругу.	ine hilese šuguli muyarani.
22	Королева впустиє ту дівчину.	yenise ine dasin musarko.
23	Ця дівчина побачить друзів.	khine dasine šugulomuc uyeeco.
24	Оса обмане ту жабу.	şıqare ise yurqun iyarani.
25	Який віслюк втомиться?	amis jakun iwari?